

I mua o taku tauanga atu i aua korero, ka whakaatutia e au te hunga e pa ana ki taua raruraru. Tuatahi ko te mea e korerotia ana; tuarua ko te mea e korero ana. He mea whakapouri ki te mea e korerotia ana, he mea whakangahau ki te mea e korero ana.

E rua ano nga tu ahua o te korero, he tika, he parau. Mehemea he tika nga korero, me pouri e te mea muna nga korero. Mehemea ana he he hei aha.

He mate ano mo te tangata e korerotia ana; engari te tino mate nui mo te tangata korero. No te mea ka tau ki a ia te kanga mo te hunga e whakapae teka ana, a, ka tau ki te tangata kaore e aro ake ki nga whakapae teka mona te mihī mo te hunga e nohopuku ana mo era mea.

Ka timata au inaia nei ki te hoatu i etahi korero hei whakamarama mo te kino, ara tino kino o tenei mea o te "korerorero."

Ka noho tetahi wahine atahua i runga i tana noho pai, tona ingoa ko Raukura. Te mahi a te tamariki tane he whai ki a ia hei wahine. Katahi ka haere tetahi tangata ka panui haere ko Raukura i whai ki a ia. Ko te kiri o taua tangata no Puarohimaru, tona kanohi no Tutamare. Ka rongu etahi o nga tamariki tane ka kawea te korero ka kawea ki te wahine ra. Katahi ano te wahine ra ka pouri. Ka haere ka tarewa i a ia. Koia tenei ko te waiata nei na:—

Takoto mai Raukura,
I runga te puhī-rere
Ka tokia to kiri
E te auu matua.

Tena ta te korerorero tana mahi!

Ka noho ano te tamaiti tane ra. He tamaiti ia na tetahi rangatira. Taua tamaiti he tamaiti tino pai atu, kaore e hianga, e mahi hoki i a te tamariki hianga i a ratau nei mahi. Ka taumautia raua ko tetahi tamaiti wahine pai rangatira. Ka taka te whakaaro i roto i tetahi tangata nanakia kia mahia e ia tetahi mahi e kino ai taua wahine ki roto i nga whakaaro o tonatane tau mau. Katahi ia ka whai ki te wahine ra. Whai noa, whai noa, kaore i tahiuri mai ki a ia. Katahi a ia ka mea me hanga e ia tetahi korero parau mo taua wahine, ka kawea ai ki tona tane tau mau. Ka haere ia i tetahi rangi ki te tamaiti tane ra ka mea atu: E hoa i mau i a au to wahine nei raua ko tetahi pakeha e mahi raweke ana. E haurangi ana hoki taua kotiro na te pakeha i whangai ki te waiapiro. No te rongonga o te tane i aua korero, ka

haere ia ka kohurutia taua wahine, no muri ko ia ano. E ki ana ko Ngapuhi, "Nana! toe hanga e te ngautuara."

E rua nga korero kei muri ka mutu. I te hui i tu ki Te Kawakawa, he maha nga tamariki wahine o te kura i tae mai ki taua hui. I tae mai hoki nga tamariki o Te Kaha i mihia ra e "Tipi-whenna" mo te poi i taua whakaminenga. I whakapaia hoki taua hanga tamariki wahine e Ngatiporou katoa. No te hoki-nga o tetahi o taua hanga tamariki ki Te Kaha ka panui haeretia e ia, ko ona hoa katoa o te kahui poi, me etahi atu o nga tamariki wahine o Tikataurewa i tae mai ki reira, he tane katoa a ratau. Ko ia anake, ko raua ko tona hoa kaore a raua na tane. Ko tenei korero kei te nui haere tonu a kaore e taea te kimoa o nga ingoa o taua hanga tamariki. Hei konei me ki ake au ko taua tamaiti nana aua korero ko te mutunga tonu mai o nga tamariki niwhaniwha o tera tai mo aua tu haere.

I a au hoki i tae ai ki Te Kaha ka rongu au e korerotia ana kei te mate tetahi tangata e tino piri ana ki a au, a, kei te mahia e te tohunga. I haere tona tamaiti ki tetahi tohunga i muri atu, a, ka kīia mai, enei korero: "Te mate o to papa he whenua; ina tata nei i raruraru ai taua whenua; te tangata nana i raweke to papa he tangata kiri mai." Na ka hopu tonu te ngakau maori ko te tangata tonu i tautohē ki te turoro ia te tangata nana i kawea kia makuturia. Heoi ano ka mahi te ngutu maori ki te korerorero, e, ko mea tonu taua tangata. Nawai ra taua tangata a, pahore ana te tuara te ngau kōi anei hoki ta te maori tana tikanga. Na te tohunga ana tipatipa, ka waiho hei kinaki kai i te ao i te po, kaore e mahara ki ta taua whakatauki, "He atua kahorakiraki."

Heoi pea aku kupu whakamarama ake mo te kino whakabarabara o tenei mahi a tatau o te ngautuara. Kei a koutou tonu e mohio ana te aua o taua mea, a, inaia nei kia tupato ki o koutou arero. Kāua e tukua ko te arero hei rangatira mou, hei kai whakahaere i a koe. He oka matarua e puritia ana i te mata te ngautuara, e tapahi ana i te tangata i a koe ano hoki. "Me korero e nga tangata, i te ra whakawa te tikanga o nga kupu pokanoa katoa e puaki i a ratau. Ma au kupu hoki koe ka whakahengia ai." (Matii xii. 36, 37.)

NA TAC-HOU.